નં. ૨૧ કુપુત્ર

મા બાપે પુત્ર પ્રેમથી, મોટો કીધો સુત.
નારી વશથી વિફર્યો, જાણે લડતો ભૂત.
માત પિતાને ભાંડીયા, ઊપર માર્યા વેણ.
મર્મ તણાં વચનો કહયાં, ભૂલ્યા સૌએ સેણ.

પુત્રના માટે દુઃખો સહન કરી પુત્રને મોટો કીધો ભૂખ ઠી, તૃષા સહી અને સહન કર્યાં દુનિયાનાં દુઃખો માત્ર ક પુત્ર માટે.

પણ પુત્ર કેવો પાકો, લઇ લાકડી બા, બાપુજીને રવા ઊઠે, ગાળોનુ તો પૂછવું શું ? ઘડપણમાં પુત્રનો ર અસહ્ય હતો.

કર્મચંદની કુટિલતા

રાત દિવસ દોડી, મહેનત કરી કર્મચંદનું પાલન-ષણ કર્યું, હજારો રૂપિયાનો ભણતરમાં ભોગ આપ્યો, ટો થયો, લગ્ન કર્યાં અને કમાવા માંડયો.

બાઇડીની કુસંગતથી આંખો ફરી, ઘરને ધુળ ધાણી રી નાખ્યું અને બા-બાપુજીની સામો ફર્યો. રાત દિવસ ે, સુખે રોટલો પણ ખાવા ન આપે.

એક દિવસની વાત છે. બા-બાપુજીએ બચાવી મેલ જે કાંઈ સંપત્તિ-(ઘડપણનો સહારો) હતી તે સાથે બીજે જવાના હતા તે વાતની તે કુપુત્ર કર્મચન્દને બર પડી.

રાતના બે વાગે ઉઠયો, ધીરે-ધીરે બાના રૂમમાં જ્યાં બાની જવેરાતની પેટી પડી હતી તે ધીરેથી ઉચ અને પોતાની બાયડી ને આપી દીધી.

સવાર થઇ બા બાપુજી જાગ્યા. જોયું તો ધડપ સહારો પેટી ગાયબ. માબાપે બુમો પાડી; રોયા, કુ સમજાવ્યો પણ વ્યર્થ ગયું.

ઉપરથી રાત દિવસ કુપુત્ર ત્રાસ આપતો ર અનુક્રમે બા બાપુજી તો મરણ પામ્યાં પણ કર્મચં કુટીલતાનું ફળ ઉદય આવ્યું, દરિદ્ર થઇ ઘણાં દુખો પ દુર્ગતિમાં ગયો

નં. ૨૨ કુપુત્રની ગતિ

જઇ નરકમાં ઉપન્યો, ખાધો બહુલો માર'
માત પિતા ગુણુ ચોરતે, સેવે કષ્ટ અપાર.
લાત દઇને ભેદતાં, નીચે દેતા ઠાર.
બરછી તેના કંઠમાં, પોવે આરો પાર.
માતરં ચૈવમન્યંતે, પિતરં ગુરૂમેવ ચ ।।
આચાર્ય ચાપિ પૂજ્યંચ, તસ્યાં મજ્જંતિ તે ન

જેઓ માતા, પિતા ગુરૂદેવ, આચાર્ય અને પૂ નો અનાદર અવહેલના કરે છે. તેઓ વૈતરણીમાં ડુબે

—શ્રી ગરૂડપુ

નં. ૨૩ મનમેલો (ઠગ)

મનમેલો મીઠો મુખે, કુડ કપટનો કોષ.
પાપ કરમ પોતે કરી, પરના કાઢે દોષ.
દુર્જન સજ્જન થઈ ફરે બોલે મધુરા બોલ
પાપ અઢારે સેવતાં, કરતો ખોટા ડોલ

ઉપરથી તો સજ્જન પણ અંદર હલાહલ વિષથી ભરેલો દુર્જન બીજાને વંચનાર મનમેલો માણસ આ ભવ ને પર ભવ આમ બન્ને ભવમાં ઘોર દુઃખો પ્રાપ્ત કરે છે.

ધર્મા બાબાની ધુતાઈ

નાનકડું ગામ ત્યાં એક ધર્મા બાબા રહે છે. એમ પરથી તો સન્ત મહાત્મા દેખાય પણ અન્દરથી તો ના કાન કાપે તેવા.

કહેવત છે ને કે "રોતી હતી ને પીયરીયા મળ્યા" ર્માબાબા અબધુત મહાત્મા થઈ મૌનવ્રત ગ્રહણ કરી મોટા હેરમાં આવી મહાજ્ઞાનીના નામથી પ્રસિદ્ધ થયા, સાધક ળ્યા અને માણસો આવવા માંડયા.

કોઇ ધન લોભી, કોઇ રોગી તો કોઈ પુત્ર ઇચ્છનાર, ઈ સટોડીયા, અને ઘણા ગરજુઓ આવવા મંડયા, ધર્મા બા તો ઠગ વિદ્યા વડે બધાને ઠગી રૂપિયા દાગીના ઈ રવાના થયા.

ઘેર ગયાને જે રૂપિયા દાગીના લાવ્યા હતા તે જત વાર ન લાગી અને અન્તમાં રોટલાના પણ વાંધા પડયા મન માલીન્યતાથી સંસારમાં ઘણું દુ:ખો અનુભવી દુર્ગતિ ઉપાર્જન કરી. પાપીનું ધન પર (બીજા) લઇ જાય કીડી સંગ્રહે (સીંચે) તીતરખાય.

મન એવ મનુષ્યાણું, કારણુ બન્ધ મોક્ષયો:

મનુષ્યને મનની સાથે કર્મોનો સમ્બન્ધ છે. મનમેલાથી જીવ દુર્ગતિમાં જાય છે. ત્યારે પવિત્ર મનવડે સદ્દગતિ પામે છે

નં. ૨૪ મન મેલાની ગતિ

જઇ નરકમાં ઉપન્યો, ખાય કટારી માર.
પરમાધામી તેહને, મારે ઘણેરા માર.
મુદ્દગર પર મુદ્દગર પડે, ફૂટે મસ્તક ત્યાંજ.
હાડ-હાડ ચૂરા કર્યાં, રીબે અંતર માંજ.

પરધામીઓથી ત્યાં અસહ્ય મુદગર દ્વારા માર સહન કરે છે. અને અંદરનો અંદર રીબાય છે. પણ ત્યાં પૂ કર્મોનું ફળ ભોગવ્યા સિવાય છૂટકો નથી..

નિપતન્ત ઉત્પતન્તો વિચેષ્ટમાના મહીતલે દીના:
નેક્ષન્તે ત્રાતારં નૈરયિકા: કર્મ્મપટલાન્ધા: ॥

ઠગ કર્માન્ધ, દીન, જીવો નારકોથી ભૂમિતલ ઉપર, ઊંચા નીચા કરાતા કોઇ રક્ષકને જોતા નથી.

—શ્રી આચારાંગસૂત્રશિલાંગાચાર્ય ટી

નં. ૨૫ વિશ્વાસઘાત

કોલ ભરોસા દેઈને, ભૂલ્યો સઘલી વાત.
ટાણે ના એ આવતો દુભવી પરની જાત.
એવા ધંધા આદરી, કરી કમાણી હાથ.
અંદર–અંદર મહેકતો, જુઠા કીધા સાથ.

"વિશ્વાસઘાતી મહાપાપી" વિશ્વાસઘાત જેવું કોઈ બીજું પાપ નથી. ભરોસો આપી બીજાનું ગળું કાપી નાંખે આવા મનુષ્યો સંસાર ભ્રમણ કરી અથાગ દુખના ભાગીદાર થાય છે. અને અન્તમાં નરકાદિ દુખો અનુભવે છે.

કરસણ કાકાને લુટારાએ વિશ્વાસ આપી લુટી લીધા અને લુટારો પણ સર્પના વિષથી મરણ પામ્યો.

સ્વર્ગ જોવું છે.

એક વડના ઝાડ ઊપર બે પંખીઓના માલા હતા ઉપર હંસનો અને નીચે કાગડાનો, બન્નેને પરસ્પર ઘણી મિત્રતા હતી. એક દિવસ હવાના પ્રકોપથી કાગડાનું ઇંડુ ફુટી ગયું ત્યારે કાગડાએ હંસનું ઇંડું લઈ લીધું.

સાંજ થઇ હંસ હંસલી આવ્યાં પોતાનું ઇંડું નહીં જોવાથી કાગડા પાસે જઈ ને કહ્યું. કાગડાભાઈ તમારા વિશ્વાસ ઉપર અમે ઇંડાં મુકીને બહાર જઇએ છીયે તો આજ અમારૂં ઈંડુ લઈ લીધું લાગે છે.

જા રે ઇંડાવાળા. આ કાંઇ તારૂં ઇંડુ નથી આ તો મારૂં છે. તારૂં તો ફુટી ગયું. હંસ બોલ્યો–જુઓ કાગડાભાઈ હું કાગડા અને હંસોના પંચ ભેગા કરીને ન્યાય આપીશ.

આ વાત સાંભળતા જ કાગડો તો તરત જ ત્યાં ઉડી ને હંસોના પંચો પાસે ગયો અને બોલ્યો. પંચો ઈંડુ તો હંસનું છે. પણ તમો જો મ્હારૂં કહેશો તો તમ જીવતાં પૃથ્વી પર સ્વર્ગના સુખ દેખાડીશ. હંસના પં બોલ્યા ઠીક ત્યારે. કાગડો, પોતાના પંચોને પણ સમજા આવ્યો.

પંચ ભેગા થયા, અને એ જ ન્યાય કીધો કે ઈંડું કાગડાનું છે. હંસ બિચારો ચુપ થઈ ગયો. પં ગયા અને કાગડાને બોલાવ્યો, હવે અમને સ્વર્ગ દેખ કાગડો બોલ્યો મ્હારી પાછળ પાછળ આવો. કાગડો આ શમાં ઉડયો અને આખા નગરની ગંદી નાળી ઉપર જા બેઠો. જુઓ આ સ્વર્ગ. પંચો બોલ્યા અરે આવી દુર્ગંધવા સ્વર્ગ માથુ ફાટે છે. ત્યારે વૃદ્ધ હંસ બોલ્યો જે વિશ્વા ઘાત કરશે તેને આવું સ્વર્ગ નહી પણ હલાહલ મલશે.

નં. ૨૬ વિશ્વાસઘાતનું ફળ

જઈ નરકમાં નિપજ્યાં, પકડયા તેના હાથ,
પરમાંધામી જોરથી, મળી ને મારે સાથ,
છેદી ભેદી અંગડાં, મારે ઉપર લાત,
રીબવણી પુરી કરી; દુખો વિવિધ જાત.

હે ભગવાન! એ રત્નપ્રભા પૃથ્વીને વિષે એક સ કેટલા નારકીઓ ઉત્પન્ન થાય? હે ગૌતમ! જઘન્ય એક બે અથવા ત્રણ, ઉત્કૃષ્ટથી સંખ્યાતા અથવા અ ખ્યાતા નારકીઓ ઉત્પન્ન થાય, એ પ્રમાણે યાવત્ સાત નરક સુધી જાણવું.

—શ્રી જીવાભિગમ

નં. ૨૭ મિથ્યા (જુઠ) ભાષી

સાચું કદિ ન બોલતા, જીભ સજાવી રોજ,
કુડ કપટની ખાણુ તે, જુઠી માને મોજ.
કારણ વિણ જુઠા વદિ, જુઠી જેની જાત,
મિથ્યામાં માચી રહ્યો જુઠી સઘલી વાત.

(જુઠું) મિથ્યાભાષણ ન કરવું આ બીજું વ્રત છે. થ્યાભાષણ કરનારનો કોઈ વિશ્વાસ પણ ન કરે અને સંસારમાં તીતિ વગરના માણસની જીંદગી વ્યર્થ પૃથ્વી પર ભારભૂત ત્યારે સત્યમાં વચન સિદ્ધિ છે. ત્યારે અસત્યમાં અપ્રતીતિ.

ભોજાભાઈ

ભોજાભાઈ પોષ્ટમેનનું કામ કરતા હતા. એક ગામથી ગામે ટપાલ લઈ જતા હતા. પણ....એમને જુઠું લવાની આદત. વગડામાં જઈને બુમો પાડે....દોડો-દોડો વાઘ ખાય છે. ખાય છે. માણુસો દોડી આવે ત્યારે જાભાઈ હસવા માંડે, માણુસો કહે કે અલ્યા એ પોષ્ટમેન! મને બધાયને શા માટે ત્રાસ આપે છે. વ્યર્થમાં મિથ્યા) કેમ બોલે છે!

એક દિવસની વાત છે. સાંજ થઈ અને ઘણું મોડું થઈ વગડા વચ્ચે આવ્યા ને સામે મળ્યો વાઘ. હવે જાભાઈ બુમો પાડવા મંડયો પણ કોણુ સાંભળે, માણુસો કે આ તો ભોજાભાઈ મિથ્યાભાષી પોષ્ટમેન છે.